

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **T. B.**, zastoupeného JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Veleslavínova 55/12, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Odbor azylové a migrační politiky, P. O. Box 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2013, čj. OAM-149/LE-PA03-ZA04-R2-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2014, čj. 1 Az 17/2013 – 89,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2014, čj. 1 Az 17/2013 – 89, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, Odboru azylové a migrační politiky, ze dne 26. 9. 2013, čj. OAM-149/LE-PA03-ZA04-R2-2009, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13 600 Kč k rukám zástupkyně žalobce JUDr. Anny Doležalové, MBA, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 26. 9. 2013, čj. OAM-149/LE-PA03-ZA04-R2-2009 (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14 b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále též „zákon o azylu“). Napadené rozhodnutí se týkalo v pořadí druhé žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. První žádost byla zamítnuta, řízení o druhé žádosti bylo nejprve zastaveno, neboť žádost byla shledána nepřijatelnou, avšak Krajský soud v Brně zrušil rozhodnutí o zastavení řízení.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze. Městský soud žalobu zamítl. Ztotožnil se s názorem žalovaného, že žalobci nebylo možné udělit azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť žalobce nevyvíjel ve své vlasti činnost, kterou by bylo možno chápat jako uplatňování politických práv a svobod.

[3] Podle městského soudu lze žalobcovu zapojení do rusko-čečenského konfliktu spíše vnímat jako zastávání určitého politického názoru podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení je možno udělit mezinárodní ochranu tehdy, má-li cizinec „*odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*“ Bylo tedy třeba posoudit, zda žalobce měl odůvodněný strach z pronásledování v jeho domovském státě pro zastávání určitého politického názoru. Žalobce zdůvodňoval své obavy z pronásledování tím, že o něj mají zájem gruzínské státní orgány a kadyrovci, protože pomáhal čečenským bojovníkům a podporoval protirusky píšícího novináře A. R. V obou případech jde o důvody, které žalobce neuvedl v průběhu prvního azylového řízení. Žalovaný přesto oba důvody posoudil, ale nedospěl k závěru, že by žalobci hrozilo v Gruzii pronásledování. Novinář R. byl zavražděn již v roce 2000, ale žalobce opustil Gruzii až v roce 2007, tedy po poměrně dlouhé době. Ač byl žalobce v roce 2000 zadržen policií, byl takto zadržen pouze jeden den a poté již neměl žádné problémy s policií. Žalovanému proto nelze vytýkat, že žalobcovu obavu z pronásledování vyhodnotil jako nedůvodnou.

[4] Městský soud nepřisvědčil námitce, že se žalobce obával vyzrazení sdělených informací tlumočníci ve správním řízení, a proto neuvedl shora uvedené důvody obav z pronásledování již v prvním azylovém řízení. Pro obavu z vyzrazení nebyl důvod, neboť tlumočníci jsou vázáni povinností mlčenlivosti. Žalovaný však zamítl žalobcovu žádost o azyl nikoli proto, že by nově vznesené důvody nehodnotil pro žalobcovu nedůvěryhodnost, ale proto, tyto nové důvody nebyly azylově relevantní.

[5] Žalobci nehrozilo pronásledování ani z důvodu, že pomáhal v rusko-čečenském konfliktu. Žalobce sám uvedl, že v konfliktu přímo nebojoval. Soud neseznal, že by v Gruzii docházelo ve vztahu k účastníkům rusko-čečenského konfliktu k systematickému selhání státní ochrany, jež by vedla k pronásledování těchto osob. Žalobce mohl být dočasně zasažen zhoršenou bezpečnostní situací v údolí Pankisi, ale tato skutečnost se týkala veškerého tamního obyvatelstva. Žalobce neprokázal, že by jiná osoba v obdobné životní situaci byla v Gruzii pronásledována. Nebyla prokázána ani hrozba pronásledování ze strany soukromých osob (kadyrovců) nezákonně pronikajících na gruzínské území. Podle organizace Memorial takové osoby nezákonně pronikají do Ingušska či Dagestánu, ale tato území jsou součástí Ruské federace a nacházejí se na opačné straně Kavkazu. Žalovaný správně vyhodnotil jako spekulaci žalobcovu obavu z neoficiální extradice z Gruzie do Ruska, neboť žádný z podkladů se o neoficiálních extradicích nezmiňuje. Oficiálních extradic bylo pouze šest a všechny proběhly do roku 2003. U žalobce tedy nebyla prokázána přiměřeně pravděpodobná hrozba pronásledování.

[6] Žalovaný správně vyhodnotil, že žalobce je v Gruzii považován za bezúhonného občana, kterému nic nebrání přestěhovat se z Pankiského údolí do jiné gruzínské oblasti vzdálenější od čечenské hranice. Žalobce se může přestěhovat například do hlavního města Gruzie, kde má příbuzné.

[7] Podle názoru městského soudu prakticky veškeré podklady ve spise hovoří o tom, že se bezpečnostní situace v Gruzii od roku 2004 postupně zlepšuje. Není pravda, že by žalovaný vycházel pouze z vlastních podkladů. Ve správním spise jsou založeny i zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Gruzii v letech 2009 a 2012, zpráva neziskové nevládní organizace Freedom House „*Svoboda ve světě 2013 – Gruzie*“, výroční zpráva Human Rights Watch 2013 či vyjádření Ministerstva zahraničních věcí k situaci v Gruzii. Zprávy Amnesty International či organizace Memorial, které předložil žalobce, se týkají pouze situace v severním Kavkazu, kam Gruzie nespadá.

[8] Žalovaný dostatečně vysvětlil, proč nepřikládal zvýšenou důkazní hodnotu prohlášením A. D. a A. M. A. D. sice potvrdila pravost fotografie z roku 1997, na které je žalobce zachycen po boku tehdejšího prezidenta Čечenské republiky Ičkerie Aslana Maschadova, ale ohledně nebezpečí, které žalobci mělo hrozit, se vyjádřila jen obecně. Žalobci nehrozí v Gruzii pronásledování pro tuto fotografii, neboť i další osoby blízké Aslanu Maschadovi považují Gruzii za bezpečnou zemi. A. D. v Gruzii bydlí. Spolubojovník Aslana Maschadova E. S. se snažil zabránit hrozícímu vyhoštění ze Švédska do Ruska výslovnou žádostí o vyhoštění do Gruzie.

[9] Soud přisvědčil i názoru žalovaného, že žalobce rovněž nesplnil podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu. Žalovaný nepřekročil meze správního uvážení tím, že žalobci neudělil azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu.

[10] U žalobce rovněž nebyla splněna podmínka pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť žalobci nehrozí v případě návratu do Gruzie žádná závažná újma. Tou se rozumí vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního národního konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

III.

[11] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Rozsudek městského soudu považuje za nepřezkoumatelný, protože se soud nezabýval dalšími žalobními námitkami ohledně neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Soud se nevypořádal s tvrzenou vnitřní rozporností napadeného rozhodnutí, a tím, že je u stěžovatele vyloučeno vnitřní přesídlení. V důsledku medializace stěžovatelova případu došlo ke zhoršení jeho postavení. Skutkový stav rovněž nebyl dostatečně zjištěn, pokud jde o možnost obrátit se s žádostí o pomoc na gruzínské státní orgány.

[12] Městský soud měl napadené rozhodnutí zrušit už proto, že žalovaný vyhodnotil provedené důkazy zcela nesprávně. V důsledku tohoto pochybení neodpovídal zjištěný skutkový stav obsahu správního spisu.

[13] Stěžovatel není nevěrohodný pro dílčí rozpory ve výpovědích. Dostatečně vysvětlil, proč neuvedl v předchozím azylovém řízení všechny relevantní skutečnosti. V azylovém řízení jsou často sdělovány citlivé informace, potenciálně zajímavé pro státní orgány zemí původu žadatelů o azyl. Bez bezpečnostní prověrky tlumočnicků nelze vyloučit jejich únik. Tlumočníci v azylovém řízení nebývají zapsáni v seznamu tlumočnicků, a proto je za únik informací nelze postihnout vyškrtnutím z tohoto seznamu. Žalovaný pouze konstatoval, že obavy stěžovatele z tlumočnice nemohly být důvodné, ačkoli byl podle rozsudku Krajského soudu v Brně povinen se těmito obavami blíže zabývat a své stanovisko řádně odůvodnit.

[14] Stěžovatel je přesvědčen, že žalovanému objasnil i další tvrzené rozpory ve výpovědích, zejména časové nejasnosti a svou roli v čečenském konfliktu. Pobýval v místě svého bydliště až do roku 2004, neboť do té doby oblast nebyla pod kontrolou gruzínských státních orgánů. Žalobce se začal skrývat až poté, co se oblast dostala pod kontrolu gruzínských bezpečnostních složek. Ačkoli stěžovatel v konfliktu přímo nebojoval, spojují jej gruzínské státní orgány s čečenskými bojovníky a vnímají jej jako teroristu.

[15] Správnímu spisu neodpovídá ani názor žalovaného, že v Gruzii nedochází k selhání státní ochrany. Žalovaný vycházel pouze z vlastní informace o situaci v zemi původu. Stěžovatelova tvrzení o pronásledování a šikaně čečenských bojovníků a jejich spolupracovníků přímo korespondují s informacemi, které si obstaral žalovaný. V jeho případě je tedy hrozba pronásledování přiměřeně pravděpodobná. Stěžovatel předložil důkazy o zmizení svého bratrance a přítele, což je nepochybně obdobný případ, žalovaný se však s těmito důkazy nevypořádal.

[16] Žalovaný rovněž nevyvrátil tvrzení, že kadyrovci pronikají do údolí Pankisi a gruzínské úřady toto chování vědomě tolerují. Žalovaný nevyvrátil ani tvrzení, že mezi Ruskem a Gruzii probíhají neoficiální extradice. Neoficiální extradice je velmi obtížné prokázat pro jejich utajenost, ale stěžovatelova důkazní nouze nemohla vést žalovaného k závěru, že k nim nedochází. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 6 Azs 235/2004 – 57 je povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které vyvracejí či zpochybňují věrohodnost výpovědí žadatelů o azyl.

[17] Stěžovatel byl během posledního kontaktu s gruzínskými orgány také obviněn z podpory terorismu spočívající v ukrývání zbraní. Není tedy pravda, že je v Gruzii považován za bezúhonného občana. Souběh všech skutečností, k nimž došlo (tj. jeho zadržení a následné skrývání, snaha o zjištění jeho pobytů, mizení a vraždy jeho příbuzných a známých), lze označit za pronásledování na kumulativním základě.

[18] Stěžovatel nesouhlasil ani s důvody, pro které mu nebyl udělen humanitární azyl. Jeho tvrzení o špatném zdravotním stavu nevychází z jeho subjektivního vnímání. Ve správním spisu je několik lékařských zpráv, podle kterých lékaři stěžovateli diagnostikovali posttraumatickou stresovou poruchu s nutností pravidelné medikace.

Stěžovatel téměř rok pravidelně docházel na psychiatrickou léčbu, kterou ukončil pro absenci zdravotního pojištění, nikoli proto, že by se jeho stav zlepšil. O rok později zkolaboval. Soud se vůbec nevyjádřil k těmto okolnostem.

[19] Městský soud nepřiznal ustanovené zástupkyni stěžovatele odměnu za podání repliky k vyjádření žalovaného. Není pravda, že by v této replice nebyly uvedeny žádné skutečnosti, které mohla zástupkyně uvést již v žalobě, resp. v jejím doplnění. Replika byla reakcí na zásadní námitku žalovaného obsaženou ve vyjádření k žalobě, která se týkala opodstatněnosti obav z pronásledování. V replice byly obsaženy i návrhy na doplnění dokazování (lékařské zprávy), které zástupkyně získala od stěžovatele až po doplnění žaloby, a nemohla je tedy předložit soudu dříve.

IV.

[20] Žalovaný zdůraznil, že vycházel při posuzování žádosti o azyl především ze stěžovatelovy výpovědi, jím předložených materiálů a rovněž z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení o stavu dodržování lidských práv a politické a bezpečnostní situaci v Gruzii. Vycházel i ze správního spisu, který se týkal stěžovatelovy předchozí žádosti o azyl ze dne 23. 4. 2007. Stěžovatel dostal možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, navrhnout jejich doplnění či proti nim vznést námitky. Nic z toho neučinil. Stěžovatel navíc v průběhu řízení výslovně uvedl, že se nezajímá o politické dění v Gruzii.

[21] Žalovaný zopakoval své výhrady vůči hodnověrnosti stěžovatele a vůči tomu, že v druhém azylovém řízení uvedl skutečnosti, které v předchozím azylovém řízení vůbec nezmínil, zejména pak kontakt s novinářem R. Tento novinář byl zavražděn již v roce 2000 a stěžovatel mohl své kontakty s ním uvést již v prvním azylovém řízení. V nynějším azylovém řízení stěžovatel popřel informace o své účasti v čečenských bojových jednotkách a bojích v Abcházii, o které opíral svou první žádost o azyl z roku 2007. Stěžovatel ani nebyl terčem cíleného zájmu gruzínských státních orgánů, neboť výslovně uvedl, že se nedopustil ve své vlasti ničeho protizákonného, nebyl oficiálně trestně stíhán, není proti němu vedeno extradiční řízení ani na něj nebyl vydán mezinárodní či evropský zatýkáací rozkaz. Nebylo tedy prokázáno, že byl vystaven důvodné hrozbě pronásledování.

V.

[22] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[23] Stěžovatel podal kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda kasační stížnost podstatně přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatele podle § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji pro nepřijatelnost.

[24] Pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, byl do soudního řádu správního zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Výklad zákonného pojmu byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sb. NSS pod č. 933/2006, přístupným na www.nssoud.cz.

[25] Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; nebo pokud krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud shledal v projednávané věci pochybení takové intenzity, že posoudil kasační stížnost jako přijatelnou.

[26] Stěžovatel namítl, že žalovaný postupoval v rozporu s § 3 správního řádu, neboť nezjistil skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Žalovaný totiž nesprávně vyhodnotil stěžovatele jako nevěrohodného na základě dílčích rozporů v jeho výpovědích, ačkoli stěžovatel tyto rozpory dostatečně vysvětlil. Tato námitka je důvodná.

[27] Posouzení věrohodnosti žadatele o azyl a jeho příběhu má nepochybně zásadní vliv na výsledek azylového řízení. Žalovaný je při tomto posouzení povinen postupovat v souladu se zásadou materiální pravdy a zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (srov. § 3 správního řádu v souvislosti s § 9 zákona o azylu). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004 – 57, přitom „*není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.*“ V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, čj. 4 Azs 103/2007 – 63, potom Nejvyšší správní soud dále upřesnil, že „*zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazující věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vázících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.*“

[28] Pro azylové řízení je totiž typické, že k jednoznačnému prokázání žadatelem tvrzených skutečností jsou k dispozici značně omezené důkazní prostředky. Ani maximální úsilí žadatele a žalovaného správního orgánu mnohdy nemusí být vždy úspěšné a řadu tvrzení žadatele nebude možné doložit ani vyvrátit. Pro takové případy se obecně aplikuje důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti, podle kterého „*pokud je byt' jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, žalovaný nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit jej z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti*

žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS.).

[29] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že žalovaný neposoudil věrohodnost stěžovatele v souladu se shora citovanou judikaturou a nedostal své zákonné povinnosti řádně zjistit skutkový stav věci. Žalovaný bez adekvátního vysvětlení akcentoval pouze některé z provedených důkazů. Skutkové závěry žalovaného o věrohodnosti stěžovatele a o azylové relevanci jeho příběhu nejsou v důsledku tohoto postupu přesvědčivé. Proto měl městský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[30] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu poprvé 23. 4. 2007 jako M. B. Rozhodnutím ze dne 24. 5. 2007, čj. OAM-10-172/LE-PA04-PA04-2007, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 18. 1. 2008, čj. 56 Az 111/2007 - 37. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítl Nejvyšší správní soud pro opožděnost usnesením ze dne 31. 7. 2008, čj. 7 Azs 32/2008 - 62. Dne 21. 5. 2009 podal stěžovatel další žádost o azyl. Rozhodnutím ze dne 24. 6. 2009, čj. OAM-149/LE-PA03-PA03-2009, žalovaný označil stěžovatelovu žádost za nepřipustnou podle § 10a písm. e) zákona o azylu a zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany. Podle žalovaného stěžovatel neuvedl žádná fakta, která nemohl bez své viny uvést již v prvním řízení. Toto rozhodnutí žalovaného zrušil Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 23. 3. 2010, čj. 56 Az 70/2009 - 75. Vytkl žalovanému, že se blíže nezabýval obavami stěžovatele o vlastní bezpečnost. Stěžovatel zmínil především obavu z prozrazení gruzínskou tlumočnicí, a dále nedůvěru vůči cizinecké policii a dalším lidem, přičemž uvedl, proč jim nedůvěřoval. Žalovaný pouze uvedl, že tyto obavy nemohly být důvodné, aniž by své stanovisko blíže objasnil. Pokud žalovaný jednoznačně nevyvrátil stěžovatelovy obavy, nemohl mu klást k tíži, že neuvedl v předchozím řízení některé závažné skutečnosti. Krajský soud uložil žalovanému, aby opětovně vyhodnotil skutkový stav věci na základě správního spisu, vzal v úvahu důkazy navrhané stěžovatelem, případně opatřil další podklady. Závěrem upozornil žalovaného na povinnost jednat v souladu se zásadou *non refoulement*, a tedy zvážit, zda stěžovatel není v postavení uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků z r. 1951, publikované pod č. 208/1993 Sb.

[31] Žalovaný v následném řízení uzavřel, že stěžovatel nemohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu a neudělil stěžovateli mezinárodní ochranu. Zároveň setrval na svých výhradách „*k hodnověrnosti stěžovatele a k hodnověrnosti jím uváděných skutečností.*“ Městský soud následně dospěl v nyní napadeném rozsudku k závěru, že „*žalobcova žádost nebyla primárně zamítnuta pro skutečnost, že by žalovaný nově vznesené důvody neposuzoval pro žalobcovu nedůvěryhodnost, ale z důvodu, že je žalovaný s ohledem na další okolnosti nevyhodnotil jako azylově relevantní.*“

[32] Tento závěr městského soudu nemá dostatečnou oporu v napadeném správním rozhodnutí. Žalovaný sice shledal v napadeném rozhodnutí stěžovatelovu žádost přípustnou a věcně ji posoudil, při tomto posouzení však opětovně vyšel z původního předpokladu, že stěžovatel je nevěrohodný. Tuto nevěrohodnost dovodil (stejně jako v původním zrušeném rozhodnutí) jednak z toho, že stěžovatel v druhém řízení „*zásadně popřel svou účast v bojových jednotkách v čečenském konfliktu a v Abcházii,*“ a dále z toho, že až v druhém řízení uvedl podrobnosti svého příběhu. Žalovaný opět označil za

neopodstatněné stěžovatelovy obavy z gruzínské tlumočnice a z jednání českých pracovníků v prvním azylovém řízení, aniž by toto své přesvědčení zdůvodnil.

[33] Městský soud rovněž dospěl k závěru, že stěžovatelovy obavy z vyzrazení tlumočnicí nemohly být důvodné, neboť tlumočníci jsou vázáni slibem mlčenlivosti. S tímto závěrem lze v obecné rovině souhlasit. Při azylovém pohovoru může zaznít řada citlivých skutečností. To však samo o sobě nemůže být důvodem k apriorní nedůvěře žadatelů o azyl vůči tlumočnickům, neboť ti jsou vázáni povinností mlčenlivosti, jejíž porušení může mít až trestněprávní rozměr (srov. skutkovou podstatu trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji podle § 180 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku). Na druhou stranu lze vnímat, že v některých specifických případech mohou být okolnosti azylového příběhu natolik závažné a důvěrné, že nelze žadateli klást k tíži, pokud je není ochoten sdělit hned při prvním kontaktu s žalovaným.

[34] Již v prvním azylovém řízení stěžovatel uvedl (byť pod nikoli vlastní identitou, ale identitou svého bratrance, na jehož pas přicestoval), že se obává o život, neboť se aktivně účastnil čečenských konfliktů. Svůj příběh zařadil místně i časově, uvedl jméno svého padlého polního velitele R. G., po jehož smrti byl nucen se skrývat, protože jej hledala ruská i gruzínská tajná služba. Řada jeho přátel zmizela beze stopy. Této základní linie se držel i v druhém azylovém řízení, v němž uvedl řadu podrobností o svém původu, státním občanství a životě v Čečensku i v údolí Pankisi. Blíže specifikoval svou roli v čečenských válkách (působil zejména jako informační spojka mezi Čečenskem a Gruzii a jako průvodce na cestě přes horskou hranici), zmínil detaily válečných hrůz, konkrétní osudy lidí, s nimiž spolupracoval a kteří poté zmizeli beze stopy nebo byli zavražděni. Jeho samotného hledaly jak gruzínské, tak ruské ozbrojené složky (včetně milic čečenského prezidenta Kadyrova – kadyrovců), které opakovaně kontaktovaly jeho příbuzné v Gruzii i v Čečensku. Vysvětlil, proč v prvním řízení vystupoval pod falešnou identitou a nesdělával podrobnosti – vážně se obával deportace do Ruska či Gruzie. Jmenoval další politicky angažované osoby, s nimiž spolupracoval, přičemž tuto spolupráci doložil společnou fotografií s Aslanem Maschadovem z roku 1997. Uvedl, že v roce 1999 předal italskému novináři A. R. informace o používání zakázaných zbraní v Čečensku. Tento novinář byl na podzim roku 2000 zavražděn gruzínskými nebo ruskými speciálními jednotkami a byl mu vykraden byt. Po této události navštívila stěžovatele gruzínská speciální jednotka a vyslýchala jej ohledně novinářova pobytu. Tvrzení stěžovatele potvrdil osobním dopisem A. M., syn Aslana Maschadova nyní žijící v politickém azylu v Norsku, či A. D., bývalá čečenská politická představitelka a nynější reportérka gruzínské televize.

[35] A. M. uvedl v dopise, který byl přílohou přípisu Amnesty International ze dne 12. 1. 2010: „*chci potvrdit, že T. B., který požádal o azyl v roce 2007 v České republice, se nachází v opravdu těžké situaci. Především bych chtěl potvrdit, že T. B. byl v kontaktu s mým otcem Aslanem Maschadovem. Poprvé se s ním setkal v roce 1997, kdy jsme byli na oficiální návštěvě Gruzie na pozvání prezidenta Gruzie Eduarda Ševarnadze. Byl jsem v čečenské delegaci a jasně si pamatuji ty dny, a také T. B. Po hlavní fázi brutální války v Čečenské republice Ičkerija opustil svou rodinu a svůj dům po návštěvách tajných služeb Gruzie a neznámých lidí, kteří žádali jeho a jeho příbuzné o informace o tom, kde jsou zbraně R. G., o činnosti T. B. a jeho kontaktech.*“

[36] A. D., členka předsednictva vlády Čečenské republiky Ičkerija, v další příloze téhož připsu od Amnesty International uvádí: „*Chci vás ujistit, že údaje poskytnuté T. B. jsou pravdivé, je to opravdu on zachycen na fotografii vedle prezidenta Aslana Maschadova, a tato fotografie není falešná ani fotomontáž. T. B., jeho životu a zdraví, opravdu hrozí reálné nebezpečí, a on potřebuje azyl.*“

[37] Žalovaný označil tato prohlášení za „obecná“ a uvedl, že jim nepřikládá „žádnou důkazní hodnotu.“ Vnímá je dokonce jako protikladná ve vztahu k výpovědím stěžovatele, z nichž podle žalovaného nevyplývá, že by měl být vystaven pronásledování ze strany gruzínských orgánů z důvodu svých „údajných“ kontaktů na představitele Čečenské republiky Ičkerie. Nejvyšší správní soud se s touto argumentací neztotožnil.

[38] V pohovoru dne 5. 9. 2012 stěžovatel uvedl na dotaz žalovaného, jaké měl potíže v zemi původu, že „*problémy byly, že jsem v době války pomáhal Čečencům. Gruzínští policisté tvrdili, že držím ilegálně zbraň, a také mi chtěli dělat problémy kvůli tomu, že u mě pobýval ten italský novinář (...). Mého příbuzného, který žije ve vesnici Asinovskaja v Čečensku, navštívili kadyrovci. Ukázali mu moji fotku a (...) sdělili mu, že vědí, kdo je na té fotce, kde se nachází, a není problém si to s ním vyřídit.*“ Také výslovně uvedl, že důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu „*jsou důvody spojené s čečenskou válkou. Důvodem je to, že jsem pomáhal bojovníkům v čečenské válce, byl jsem u Maschadova a dalších lidí.*“ V témže pohovoru uvedl, že „*osobně jsem žádné problémy v Gruzii nedělal. Problém spočíval v tom, že jsem měl kontakty s lidmi, s nimiž měla Gruzie problém. A kvůli těmto kontaktům bych byl v Gruzii uvězněn nebo zavražděn. A kdybych nebyl zavražděn Gruzínci, zabili by mě ti lidé z Čečenska. Minulý rok byl tady v Praze syn Maschadova A. M. a udělal tiskovou konferenci, na které řekl, že se nemůžu vrátit do Gruzie a vůbec do kavkazského regionu.*“

[39] Přesvědčení žalovaného, že z výpovědí stěžovatele nevyplývá jeho obava z pronásledování gruzínskými státními orgány a kadyrovci, je ve zřejmém rozporu s výpovědí stěžovatele a s dopisem A. M. V této souvislosti nelze opomenout, že podle lékařských zpráv ve správním spise stěžovatel trpí posttraumatickou stresovou poruchou. Takový zdravotní stav může nepřímou nasvědčovat, že stěžovatel je skutečně poznamenán stresujícími válečnými a poválečnými zážitky a zůstává kvůli intenzivní obavě z pronásledování v permanentním napětí. Žalovaný přitom neuvedl žádný jiný přesvědčivý důvod, proč nepřikládal písemným dobrozdáním A. M. a A. D. náležitý význam.

[40] Pokud žalovaný hodlal tato prohlášení, jakož i další prohlášení učiněná ve prospěch stěžovatele, označit za nepodstatná či nevěrohodná, byl povinen je podrobně analyzovat a jejich obsah vyhodnotit v kontextu toho, kdo je jejich autorem a jaká jsou v nich obsažena tvrzení. Pokud se žalovanému jevila tato prohlášení jako příliš stručná či obecná, měl k jejich doplnění provést další dokazování nebo se o to alespoň pokusit.

[41] Žalovaný relativizoval obsah dobrozdání A. D. rovněž poukazem na to, že pisatelka v Gruzii bydlí. Podle názoru žalovaného to znamená, že A. D. považuje Gruzii za bezpečnou zemi. Tato argumentace je však do značné míry spekulativní. Z toho, že A. D. má v Gruzii bydliště, nelze bez dalšího tvrdit, že tato osoba považuje Gruzii za bezpečnou zemi. Aby žalovaný mohl přesvědčivě učinit takový závěr, musel by se blíže zabývat tím, proč tato bývalá čečenská představitelka v Gruzii bydlí. Obdobně nelze bez znalosti

bližších souvislostí poukazovat na případ E. S., který v obavě z vyhoštění do Ruska požádal o vyhoštění do Gruzie, a tvrdit, že země původu je bezpečná i pro stěžovatele.

[42] Nejvyšší správní soud uzavřel, že příběh stěžovatele i listinné důkazy obsažené ve správním spise bezpečně nesvědčí závěru žalovaného a městského soudu, že „v Gruzii nedochází k pronásledování účastníků rusko-čecenskému konfliktu“ a že „nebyla prokázána hrozba pronásledování ze strany kadyrovců nezákonně pronikajících na gruzínské území,“ popřípadě že „stěžovatel mohl být dočasně zasažen zhoršenou bezpečnostní situací v údolí Pankisi, ta však dopadla na veškeré tamní obyvatelstvo.“ Názor, že stěžovatel není v Gruzii vystaven hrozbě pronásledování, není za těchto okolností postaven na bezpečně zjištěném skutkovém stavu.

[43] Tyto okolnosti a zejména předložené důkazní prostředky podstatným způsobem ovlivňují věrohodnost stěžovatele a lze pochopit, že byl ochoten je vyjádřit nikoli ihned, ale teprve s časovým odstupem poté, co se částečně adaptoval v českém prostředí, překonal jazykovou bariéru a začal důvěřovat českým orgánům. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2014, čj. 4 Azs 4/2014 – 68, ve kterém vyslovil, že „žádost stěžovatele nelze bez dalšího hodnotit jako nedůvodnou ani proto, že stěžovatel žalovanému sděloval další relevantní skutečnosti a předkládal prohlášení osob svědčících v jeho prospěch až v průběhu správního řízení.“

[44] Nelze se rovněž bezesbytku ztotožnit s názorem žalovaného, že vedení prvního pohovoru v gruzínštině nemohlo mít vliv na stěžovatelovu výpověď. Žalovaný při volbě tlumočnicka v řízení o první žádosti o azyl nevzal v úvahu, že stěžovatel (etnický Čečenec a státní občan Gruzie) pochází z národnostně a jazykově komplikované oblasti a má pouze základní vzdělání, které vzhledem ke svému věku musel absolvovat v průběhu čecenské války. Bylo proto vhodné při volbě tlumočnicka zohlednit jazyky uváděné stěžovatelem v žádosti o azyl, tedy čecenštinu a ruštinu. Pokud tedy stěžovatel v prvním řízení gruzínsky uvedl, že „bojoval“ ve válce, a v druhém řízení uvedl, že „nebojoval „se zbraní v ruce,“ ale pouze plnil (bojové) úkoly spočívající v přepravě materiálu a osob přes hranice nebo v činnosti informační spojky, nejsou tato tvrzení nutně rozporná a nelze je jen proto označit za nevěrohodná.

[45] Nejvyšší správní soud neshledal jiný vážný důvod k pochybnostem o stěžovatelově věrohodnosti, neboť žádný z podkladů ve spise jeho příběh nezpochybňuje ani nevyvrací. Informace OAMP „Čečenští uprchlíci a bojovníci v Gruzii; Gruzínští Kisté“ (dále jen „Informace OAMP“), z níž žalovaný obsáhle cituje na straně 13 a 14 napadeného rozhodnutí, spíše nepřímou potvrzuje stěžovatelův příběh a koresponduje s ním časově, místně i věcně. Popisuje totiž mimo jiné i příchod čecenských uprchlíků do Pankisi, zásahy gruzínských bezpečnostních složek proti čecenským bojovníkům v údolí Pankisi v první dekádě 21. století, jakož i šikanu, kontroly a zadržování mladých mužů. Zmiňuje rovněž neúspěšné pokusy gruzínské státní moci získat kontrolu nad údolím Pankisi i kritiku tohoto postupu ze strany nevládních organizací. Žalovaný sice shledává stěžovatele nevěrohodným, ale činí tak pouze na základě drobných rozdílů mezi jeho výpovědí a Informací OAMP, které lze spíše interpretovat jako dvojí popis téhož, než jako dvě vzájemně se striktně vylučující verze událostí.

[46] Další okruh kasačních námitek směřoval proti názoru žalovaného a městského soudu, že stěžovatel není v zemi původu vystaven hrozbě pronásledování.

[47] Nejvyšší správní soud připomíná, že v azylových věcech je třeba v případě zkoumání odůvodněnosti strachu z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu aplikovat test přiměřené pravděpodobnosti nežádoucího důsledku návratu do země původu. Ta je dána tehdy, „*bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard „nade vší pochybnost“ v trestních věcech)]*, nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek brozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006 - 82).

[48] Žalovaný nepostupoval v souladu s těmito pravidly. Na případ stěžovatele aplikoval výrazně vyšší důkazní standard než pravidlo přiměřené pravděpodobnosti. Zjednodušeně řečeno požadoval důkazy spíše o tom, že stěžovatel bude v zemi původu pronásledován, než o tom, že takové pronásledování stěžovateli hrozí.

[49] Po žadateli o azyl nelze rozumně požadovat, aby jednoznačně prokázal, že po návratu do země původu bude perzekuován, mučen či zavražděn, popřípadě že se tak stane konkrétním způsobem a v konkrétním čase. Žadatelé o azyl logicky zakládají svou obavu z pronásledování prvotně na svých domněnkách, které vyplývají z jejich životního příběhu a dosavadních zkušeností se zemí původu.

[50] Žalovaný vycházel především ze souhrnných zpráv o situaci čečenských uprchlíků v Gruzii. Nezhledl však, že příběh stěžovatele vykazoval řadu jedinečných a závažných okolností, které jej odlišovaly od příběhu „*řadového*“ čečenského uprchlíka. Je třeba poukázat zejména na stěžovatelovy blízké vazby na představitele bývalé Čečenské republiky Ičkerie v kontextu jeho tvrzení, že řada jeho spolupracovníků zmizela beze stopy nebo byla zavražděna. Právě tyto okolnosti měl žalovaný uvážit při posouzení, zda je stěžovatel v případě návratu do Gruzie vystaven přiměřeně pravděpodobné hrozbě pronásledování.

[51] Nelze přehlédnout, že stěžovatel poskytl žalovanému relativně větší množství důkazního materiálu. Vedle jeho osobního svědectví se jednalo o řadu listinných důkazů o nestabilní situaci a porušování lidských práv (včetně zastrasování, únosů, vražd a mimosoudních poprav) v ruských severokavkazských republikách (Čečensko, Ingušsko, Dagestán), ale i o likvidaci Čečenců v Gruzii. Lze poukázat například na zprávu Slovenské humanitní rady z 11. 3. 2011 založenou ve správním spise, podle které „*veľké množstvo utečencov z Čečenska má vážne obavy o ich bezpečnosť a odvolávajú se na operácie priaznivcov Ramzana Kadyrova, takzvaných „Kadyrovtsy“ v Európe. Množstvo politických oponentov Ramzana Kadyrova bolo zabitých mimo Čečenska – v Dubaji, Istanbulu a Moskve. V roku 2009, J. F. predložili počet čečenských utečencov, ktorí utiekli počas druhého vojenského ťaženia*

a boli zavraždení v zámorí v „desiatkach“, väčšina vražd sa koná v Azerbajdžane, Turecku a Gruzínsku.“

[52] Žalovaný kladl důraz na to, že stěžovatel „je státním občanem Gruzie, proto správní orgán hodnotil jím uváděné tvrzení právě ve vztahu k zemi jeho státní příslušnosti, nikoliv k ostatním státům, např. Ruské federaci.“ Taková argumentace však dostatečně nebere v potaz specifickou situaci v regionu. Údolí Pankisi se sice nachází na jižní straně Kavkazu a na gruzínském území, leží však velmi blízko hranic se severokavkazskými republikami Ruské federace. Stěžovatel sám uvedl při pohovoru dne 14. 9. 2012 na dotaz žalovaného, proč předkládá materiály o situaci v jiných státech, že vzdálenost mezi údolím Pankisi a hlavním městem Čečenska Grozným je asi 60 km a pro kadyrovce není problém kdykoli přijet a zase odjet. V tomto směru jeho zmocněnkyně poukázala i na internetové dokumenty o tom, že Gruzie zrušila pro obyvatele severokavkazských republik vízovou povinnost. Jak již bylo zmíněno, i žalovaný připouští v napadeném rozhodnutí zhoršenou bezpečnostní situaci v údolí a mnohdy neúspěšnou snahu gruzínských státních orgánů ukončit tento stav včetně újmy na zdraví a majetku civilních osob. Znovu je třeba zdůraznit, že samotná bezpečnostní situace v regionu by sama o sobě neodůvodňovala existenci azylově relevantních důvodů. Avšak ve spojení s jedinečnými okolnostmi konkrétního příběhu žadatele o mezinárodní ochranu tomu tak může být.

[53] Region, ze kterého stěžovatel uprchl, se nachází ve vysokohorském terénu. Pro jeho nepřehlednost nelze s určitostí tvrdit, že případy únosů, vražd a mimosoudních poprav v severokavkazských republikách, o nichž se zmiňují zprávy Amnesty International a organizace Memorial, které stěžovatel předložil, se odehrávají výhradně za gruzínskými hranicemi a nemají žádný dopad na gruzínské obyvatelstvo. Shora citovaná zpráva Slovenské humanitní rady ostatně nasvědčuje tomu, že situace Čečenců v gruzínských kavkazských regionech může být velmi podobná situaci na severní straně Kavkazu. Za těchto okolností nelze bez dalšího přejít ani obavu stěžovatele z „neoficiální extradice“, byť žádný z materiálů tento pojem nezmiňuje a „oficiálních extradic“ z Gruzie do Ruska proběhlo pouze několik.

[54] Stěžovatel dále namítl nesprávné posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Namítl, že jeho psychické potíže nejsou pouze subjektivní, ale jsou doloženy lékařskými zprávami, a že léčbu nepodstupuje pouze z důvodu chybějícího zdravotního pojištění. Nejvyšší správní soud se s touto námitkou neztotožnil. Ze správního spisu vyplývá, že stěžovateli byla diagnostikována posttraumatická stresová porucha. Je však třeba přisvědčit žalovanému, že léčba této poruchy nutně nevyžaduje pobyt stěžovatele v České republice, a proto sama o sobě není důvodem k udělení humanitárního azylu.

[55] Nejvyšší správní soud na základě shora uvedeného shledal, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, byla v rozporu se spisy, a pro tuto vadu měl městský soud napadené rozhodnutí zrušit [srov. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud proto zrušil rozsudek městského soudu. Zároveň shledal, že již v řízení před městským soudem byl dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí, a to pro shora uvedený rozpor zjištěné skutkové podstaty s obsahem správního spisu. Nejvyšší správní soud proto zrušil i napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s.

[56] V dalším řízení žalovaný opětovně vyhodnotí provedené důkazy tak, aby zjištěný skutkový stav po všech stránkách odpovídal obsahu správního spisu, případně opatří a provede i další důkazy potřebné k řádnému zjištění skutkového stavu, přičemž bude mít na zřeteli nutnost posuzovat relevanci jednotlivých důkazů ve vztahu k životnímu příběhu stěžovatele a bude důsledně aplikovat důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti jak ve vztahu k věrohodnosti stěžovatelových tvrzení, tak ve vztahu k odůvodněnosti jeho strachu z pronásledování podle § 12 zákona o azylu.

[57] Neshledá-li žalovaný ani po opětovném posouzení, že jsou u stěžovatele dány důvody pro udělení azylu, posoudí, zda u něj nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť dosavadní úvahy žalovaného v napadeném rozhodnutí ohledně udělení doplňkové ochrany nelze vzhledem k dosavadnímu hodnocení důkazů považovat za dostačující.

[58] V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné upozornit na judikaturu, podle které je třeba interpretovat podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu v souladu se směrnicí Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) a mezinárodními dokumenty. Lze poukázat zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009 – 74.

[59] Nejvyšší správní soud připomíná, že § 14a odst. 2 zákona o azylu ani jemu odpovídající čl. 15 kvalifikační směrnice nestanoví pořadí, v jakém je nutné jednotlivé typy vážné újmy zkoumat; klíčové je posoudit všechny typy vážné újmy. Projednávaný případ je přitom specifický v tom, že potenciálně připadají v úvahu všechny čtyři typy vážné újmy uvedené v tomto odstavci.

[60] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 2. 2009, čj. 1 Azs 107/2008 - 78, dospěl při výkladu tohoto ustanovení k následujícímu závěru: „Podle § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu se za závažnou újmu považuje uložení nebo vykonání trestu smrti. Podle dřívějšího § 91 zakládalo překážku vycestování, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti. Již na první pohled je zřejmé, že nová právní úprava se oprostila od spíše formálních požadavků kladených na aplikaci předchozí překážky vycestování. Doplňková ochrana tak již není vázána na extradiční žádost státu, ani na to, že trest smrti musí být formálně zakotven v zákonodárství žádajícího státu. Pro naplnění závažné újmy postačuje „jen“ reálná hrozba trestu smrti nebo jeho výkonu. Rovněž je však třeba přihlídnout ke znění čl. 15 písm. a) kvalifikační směrnice: zatímco české znění tohoto ustanovení hovoří o uložení nebo vykonání trestu smrti, je z jiných jazykových verzí patrné, že závažnou újmou je trest smrti nebo poprava (death penalty or execution, la peine de mort ou l'exécution). Lze tedy hovořit o nepřesné transpozici směrnice, neboť poprava je nepochybně širší pojem než výkon trestu smrti: k popravě může dojít bez toho, aby byl s cizincem veden jakýkoliv soudní proces a bez jakéhokoliv formálního uložení trestu smrti [srov. též čl. 6 písm. c) kvalifikační směrnice hovořící o nestátních původcích vážné újmy]. S ohledem na výše artikulovaný požadavek eurokonformního výkladu doplňkové ochrany

je proto nutné § 14a odst. 2 písm. a) vykládat tak, že za závažnou újmu se považuje trest smrti nebo poprava.“

[61] Nejvyšší správní soud rozvedl tuto argumentaci ve shora uvedeném rozsudku čj. 5 Azs 40/2009 – 74. Zdůraznil, že uložit (a následně vykonat) trest smrti mohou pouze státní či kvazistátní orgány, popravu však mohou realizovat i nestátní původci [viz čl. 6 písm. c) kvalifikační směrnice hovořící o nestátních původcích pronásledování a vážné újmy, který se podle judikatury Nejvyššího správního soudu vztahuje na doplňkovou ochranu i bez výslovné transpozice do zákona o azylu; srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008 - 57, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS].

[62] Žalovaný proto zaměří pozornost i na to, zda stěžovateli v zemi původu nehrozí mimosoudní poprava, nikoli pouze na to, zda je ohrožen uložením nebo vykonáním trestu smrti. Důsledně vyhodnotí i další důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

[63] Žalovaný bude v novém rozhodnutí věnovat pozornost i tomu, zda je pro stěžovatele reálné řešit své potíže vnitřním přesídlením v rámci Gruzie. V rozsudku ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007 - 93, publikovaném pod č. 1551/2008 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud konstatoval, že vodítko pro postup při hodnocení otázky, zda jsou splněny podmínky vnitřní ochrany (vnitřního přesídlení) či nikoliv, poskytuje čl. 8 kvalifikační směrnice. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku dospěl k tomu, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení.

[64] Žalovaný sice dospěl na str. 20 napadeného rozhodnutí k závěru, že je stěžovatel v Gruzii považován za bezúhonného občana a může se přestěhovat například do Tbilisi (kde žijí jeho příbuzní), ohledně reálnosti takového řešení však nevedl odpovídající dokazování, pouze se jej dotázal při pohovoru 5. 9. 2012, proč neodešel na jiné místo Gruzie. Odpověď stěžovatele *„jak bych tam mohl být, když jsem se skrýval. Jak bych tam tedy mohl žít v jakékoli jiné oblasti Gruzie“* nelze považovat za dostatečnou k reálnosti vnitřní ochrany podle shora uvedené judikatury. Jako dostatečný důkaz o reálnosti vnitřní ochrany nelze bez dalšího hodnotit ani stručné vyjádření zastupitelského úřadu v Tbilisi, podle kterého zastupitelský úřad *„nemá k dispozici reálně uchopitelné a ověřené informace, které by potvrzovaly represe státních orgánů vůči neúspěšným žadatelům o azyl, kteří byli vráceni do své domovské země.“*

[65] Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu proto náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení proti žalovanému, který úspěch neměl (srov. § 60 odst. 1 s. ř. s.). Mezi náklady řízení (srov. § 57 odst. 1 s. ř. s.) patří odměna zástupce a náhrada jeho hotových výdajů stanovená podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách

advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Odměna zástupce byla stanovena za tři úkony právní služby v řízení před krajským soudem spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, sepisu žaloby a repliky ve výši 3 x 3100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2013] a 3 x 300 Kč jako paušální náhrada výdajů s těmito úkony spojenými (srov. § 13 odst. 3 advokátního tarifu); v celkové výši 10 200 Kč. Za řízení před Nejvyšším správním soudem činí odměna zástupce 3100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v sepisu kasační stížnosti [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2013], zvýšená o náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu); celkem tedy 3400 Kč. Celkem tedy žalobci náleží náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 13 600 Kč. Nejvyšší správní soud nepřiznal zástupkyni žalobce odměnu za úkony spočívající v dalších dvou poradách s žalobcem dne 20. 6. 2014 a dne 23. 6. 2014. Na poradě dne 20. 6. 2014 byl stěžovateli tlumočen obsah kasační stížnosti a vysvětlen další průběh řízení, porada dne 23. 6. 2014 se týkala zpracování žádosti o vízum a konzultace žalobcovy pobytové situace. Žádné z uvedených jednání však nereagovalo na nastalou situaci v řízení o kasační stížnosti a rovněž se tato jednání nepromítla do řízení o kasační stížnosti v podobě zásadních vyjádření žalobcovy zástupkyně. Žalovaný je povinen uhradit žalobci uvedenou částku ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám jeho zástupkyně.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 18. března 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu